BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

Vasile ALECSANDRI

ÎNȘIRĂ-TE, MĂRGĂRITE

LITERA

biblioteca școlarului

Vasile
ALECSANDRI

ÎNŞIRĂ-TE, MĂRGĂRITE

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

APRECIERI CRITICE

În fruntea noii mişcări e drept să punem pe Vasile Alecsandri. Cap al poeziei noastre literare în generaţia trecută, poetul **Doinelor** şi **Lăcrimioarelor**, culegătorul cântecelor populare păruse a-şi fi terminat chemarea literară. Şi nici atenţia publicului nu mai era îndreptată spre poezie; o agitare stearpă preocupa toate spiritele. Deodată, după o lungă tăcere, din mijlocul iernii grele ce o petrecuse în izolare la Mirceşti, şi iernii mult mai grele ce o petrecea izolat în literatura ţării sale, poetul nostru reînviat ne surprinse cu publicarea **Pastelurilor...**, un şir de poezii, cele mai multe lirice, de regulă descrieri, câteva idile, toate însufleţite de o simţire aşa de curată şi de puternică a naturii, scrise într-o limbă aşa de frumoasă, încât au devenit fără comparare cea mai mare podoabă a poeziei lui Alecsandri, o podoabă a literaturii române îndeobşte.

Titu MAIORESCU, *Critice*, vol. I, Editura pentru literatură, Bucureşti, 1967, p. 158—159.

În 1840, când Vasile Alecsandri debutează, poezia românească era dominată de puternica personalitate lirică a lui Grigore Alexandrescu. Poate că nu e lipsită de înţeles coincidenţa care juxtapune în paginile aceleiaşi reviste “Dacia literară“, de la 1840, nuvela de debut **Buchetiera de la Florenţa** a lui Alecsandri cu magnifica meditaţie poetică-socială **Anul 1840** a lui Grigore Alexandrescu. Până la înălţimea de cugetare şi până la perfecţiunea formală a poetului muntean nu se mai ridicase nici unul din poeţii vremii, necum unul din cei de mai nainte: nici Eliade,

nici Asachi, cu toate parţialele lor victorii, nici Cârlova, cu promisiunile lui atât de prematur curmate, şi cu atât mai puţin Văcăreştii sau Conachi. Grigore Alexandrescu taie un adânc şi despărţitor val troian în stepa poeziei româneşti de până la dânsul. Pe al doilea îl va tăia Eminescu, la o distanţă destul de simetrică, şi între aceste două valuri troiane se situează, ca un podiş dezmierdat de zâne, poezia lui Vasile Alecsandri. Ea şi începe, de altminteri, sub protecţia zânelor locale, mai corect — sub protecţia geniului popular, care-l va călăuzi de-a lungul întregii lui activităţi poetice... Ciclul de **Doine**, elaborat între 1840 şi 1862, e străbătut de ecourile poeziei populare, pe care în tovărăşia lui Alecu Russo o culege în peregrinările prin munţi. Cu motivele acestea folclorice în care pătrund fie alintările, fie vigoarea baladelor, fie superstiţii tulburătoare sau de-a dreptul reminiscenţe haiduceşti, Alecsandri pune un sigiliu distinct pe hrisovul de nobile tradiţii al lirismului nostru...

PERPESSICIUS, *Alte menţiuni de istoriografie literară şi folclor (II)*, 1958—1962. Editura pentru literatură, Bucureşti, 1964, p. 6—7.

Datorită faptului că maturizarea mijloacelor creatoare s-a întâlnit **[...]** cu spiritul naţional şi popular şi cu năzuinţa lui fierbinte de a elogia viaţa înnobilată prin muncă, rodnicie şi puritate morală a oamenilor simpli, Alecsandri a izbutit una din marile victorii ale sale şi ale liricii româneşti. Fără nici o exagerare, **Pastelurile** marchează trecerea poieziei noastre pe o treaptă superioară în dezvoltarea ei**[...]**.

Dumbrava roşie merita, fără îndoială, laudele ce i se aduceau. Folosind tradiţia unor încercări mai vechi epice pe teme istorice, cum fusese cele din propria sa creaţie, sau din a lui Costache Negruzzi, a lui Bolintineanu şi a altora, Alecsandri depăşea tot ce se făcuse până atunci prin amploare şi prin biruinţă artistică, marcând un moment însemnat, de deplină maturitate, în creaţia sa şi chiar în literatura noastră. Poemul deschidea drumul unui nou ciclu în poezia lui Alecsandri, ceea ce el a numit **Legende**. Specia nu fusese cu totul absentă din literatura noastră

până atunci, dar poemele lui Alecsandri au un timbru nou în ansamblul lor, îmbinând în mod ingenios izvoarele istorice şi vibraţia patriotismului cu bogate elemente folclorice, cum este în acea nepieritoare capodoperă a literaturii noastre, care e **Dan, căpitan de plai**.

G. C. NICOLESCU, V*iaţa lui Vasile Alecsandri*. Ediţia a doua, revăzută. Editura pentru literatură, Bucureşti, 1965, p. 504, 532.

Cu **Pastelurile** Alecsandri atinge treapta deplinei maturizări a talentului. Versul îşi păstrează simplitatea, cursivitatea, limpezimea, evitând în schimb poncifele şi spaţiile apoase, rezolvate altădată prin automatisme verbale. Formula compoziţională, de obicei de patru strofe, recurge la o mică înscenare, terminată adesea în poantă, pentru destinderea atmosferei. Ansamblul e arhitectonic, posedă o organizare temporală şi se reazemă solid pe netezimea şi finisarea îngrijită a fiecărui element de sprijin. Imaginea, bazată pe percepţie, traduce momentan senzaţia, fără digresiuni sau paranteze. Tabloul se încheagă prin juxtapunere, e dinamic şi concis.

Paul CORNEA, *Alecsandri. Pasteluri*. Colecţia "Texte comentate". Editura Albatros, Bucureşti, 1972, p. 48.

...Când Alecsandri se mărgineşte la înfăţişările întâmplătoare ale naturii, când nici un curent pasional nu străbate dedesubturile zugrăvelii sale, când în toată procedarea sa mărturiseşte preocupare realistă de a fixa amănuntul precis, el dovedeşte în acelaşi timp că natura şi viaţa aceasta nu este pentru el nici problemă, nici obiect compensatoriu pentru dezamăgirile existenţei, ci izvor permanent de încântare, dezgustat cu liniştea omului garantat de o singură posesiune. Se ştie că Schiller făcea din nostalgia faţă de natură, în contrast cu familiaritatea naivă a omului în mijlocul ei, temeiul deosebirii dintre moderni şi clasici. În lumina acestei diferenţieri Alecsandri este un clasic şi la această sursă de clasicism

ne putem totdeauna întoarce cu o sete pe care nici astăzi, nici în trecutul literaturii româneşti, nimic nu o poate îndestula mai bine.

Tudor VIANU, *Scriitori români*, vol. I, Editura Minerva, Bucureşti, 1970, p. 41—42.

Producţia de versuri corecte a lui Vasile Alecsandri este vastă cum se cuvine unui harnic scriitor de profesie, dar nota comună a inspiraţiei, fragilitatea sensibilităţii dau un caracter adeseori fastidios acestei facil întinse opere, totuşi înviorată printr-o uimitor de organică întrepătrundere cu lirismul popular, dincolo de puternicele influenţe ale literaturii franceze contemporane; versurile corecte ale lui Alecsandri înving scleroza versurilor corecte ale lui Negruzzi, faţă de care par împrimăvărate. În acea epocă era la noi o minune să dai cadenţei scurte naturaleţe artistică, iar minunea odată înfăptuită s-a răsfrânt binefăcător şi asupra cadenţelor lungi. Alecsandri a respins teoretic “versurile tărăgănate de l6 picioare”, ce se practicau la începutul veacului al nouăsprezecelea şi, oricât de apoasă, avântata senzualitate a unor ritmuri mai săltăreţe a apărut atunci ca o eliberare. Dar conturul liric adevărat al poetului se cere desprins cu răbdare dintre dulcegăriile neostenite, dintre ostenitoare clarităţi, dintre poncife repetate, pe un teritoriu estetic lagunar. Căci poeziile integral realizate rămân puţine: **Maiorului Iancu Bran, Dezrobirea ţiganilor, Odă către Bahlui, Zimbrul şi Vulpea, Curcile, Romanţă, Adio Moldovei, Noaptea sfântului Andrii, Sfârşitul iernii** şi **Oaspeţii primăverii**, primele şase scrise între 1843 şi 1850, ultimele — între1853 şi 1868, dintre care patru social-patriotice, două fabule, două pasteluri, una amabil satirică şi alta erotică. Preeminenţa tematicii civice în această minimă statistică de culme nu este întâmplătoare, întrucât întreaga operă a lui Alecsandri (poezie, teatru, proză) e străbătută de acute preocupări sociale şi sentimente patriotice, ideologia paşoptismului reflectându-se aici estetic în modul cel mai convingător.

I. NEGOIŢESCU, *Istoria literaturii române*, Editura Minerva, Bucureşti, 1991, p. 80.

În legende, deşi fără imaginaţia luxuriantă a lui Hugo şi viziunile lui ciclopice, inspirându-se din cronici şi din basme, Alecsandri rămâne cel mai bun poet epic român. **Dumbrava Roşie** (1872) e o mică epopee din vremea lui Ştefan cel Mare; **Dan, căpitan de plai** (1874), un poem eroic, Hodja Murad Paşa, vizirul sultanului Ahmet — 1604, Murad Gazi sultanul şi Becri Mustafa îşi scot subiectele din **Istoria Imperiului Otoman** de Cantemir. **Grui-Sânger, Ghioaga lui Briar, Răzbunarea lui Statu-Palmă, Legenda rândunicăi, Legenda ciocârliei, Legenda lăcrimioarei** şi **Legenda crinului** au subiect de basm sau de mitologie, ultimele putând fi raportate la **Metamorfozele** lui Ovidiu. Pădurea infernală, Codrul-fără-viaţă al lui Grui-Sânger, goana lui Briar (un fel de Briareu) după năluca minţii sale, competiţia dintre Sfarmă-Piatră şi Strâmbă-Lemne în **Răzbunarea lui Statu-Palmă**, zborul Liei înspre palatul Soarelui pe calul Graur sunt evocate cu mijloace afară din comun, după cum **Pohod na Sybir**, simplă legendă la o litografie după o pictură de Arthur Grother, oferă o imagine de neuitat. Ca şi atâtea poezii din ciclul **Suvenire** şi din cele două cicluri Varia, poeziile din ciclul **Ostaşii noştri**, balade din războiul de independenţă de la 1877, scrise concomitent cu desfăşurarea evenimentelor, conservă nealterat memoria lor.

Al.PIRU, *Istoria literaturii române*, Bucureşti, Editura Grai şi suflet — Cultura Naţională, 1994, p. 61—62.

Alecsandri are incontestabilul merit de a-i fi lăsat lui Eminescu un exemplu de voinţă, de sinteză. Plugul eminescian se implântă uşor într-un pământ hrănit cu rădăcinile vii ale creaţiei alecsandriene.

Mihai CIMPOI, *Sfinte firi vizionare*, Chişinău, CPRI "Anons S. Ungurean", 1995, p. 8.